

28 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. I.W.A. Roelandschap, advocaat te Amersfoort,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester/hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 januari 2015. Op 17 februari 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hulpbisschop van Utrecht, Vicaris-generaal en officiaal. Op 6 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Roelandschap voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [naam], hoofd officiaalaat van het Aartsbisdom Utrecht. Tijdens de behandeling van de zaak heeft de heer [naam] toegezegd nadere informatie op te vragen bij de betreffende parochie. Daarna is er meerdere keren over en weer door de betrokkenen gecorrespondeerd met tussenkomst van het Meldpunt.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is geboren in [land] en in [jaar] met zijn ouders, twee broers en een zus naar Nederland gekomen. Uiteindelijk zijn zij in [plaats] gaan wonen. Klager ging zondags met zijn ouders naar de [kerk] in [plaats]. In het schooljaar 1971-1972 heeft klager hier zijn eerste communie gedaan. Voorafgaand hieraan had klager in dezelfde kerk ter voorbereiding voor de communie zanglessen en catecheselessen.

Bij één van die lessen was aangeklaagde daar ineens. Klager had hem nooit eerder gezien en kende hem ook niet. Aangeklaagde stelde zich voor als kapelaan [voornaam]. De catecheselessen (op zaterdag) zijn gestart met een andere priester. Daarna werden ze (in elk geval enkele keren) door aangeklaagde gegeven. Er waren tijdens de les ongeveer 3 of 4

kinderen aanwezig. Aangeklaagde gaf klager veel complimentjes onder andere over zijn huidskleur en zangkwaliteiten. Hij gaf klager een trots gevoel. Er zat een periode van ongeveer twee weken tussen de kennismaking en de eerste aanraking. Aangeklaagde zei tegen klager 'blijf nog even wachten, ik heb nog iets voor je.' Vervolgens heeft aangeklaagde klager ruw naar zich toegetrokken, de rits van zijn broek opengemaakt, klagers hand op zijn penis gelegd waarna klager aangeklaagde moest aftrekken. Aangeklaagde is in het gezicht van klager klaargekomen, waarna aangeklaagde met een doekje langs het gezicht en de mond van klager ging en klager vervolgens huiswaarts ging. De tweede keer werd klager niet meer naar aangeklaagde toegetrokken. Aangeklaagde vroeg of klager wilde blijven. Vervolgens haalde aangeklaagde zijn penis uit zijn broek en zei tegen klager 'geeft er maar een kusje op.' Daarna moest klager hem oraal bevredigen, aangeklaagde kwam klaar in zijn mond, klager kan de smaak en de geur van het sperma niet meer uit zijn hoofd krijgen. De derde keer ging precies zo, klager deed gedwee wat er van hem verlangd werd, er was geen ontsnappen aan. De vierde en laatste keer heeft aangeklaagde klager anaal gepenetreerd. Aangeklaagde is toen ook klaargekomen.

Klager is daarna met de fiets naar huis gelopen. Zijn broek voelde een beetje vochtig. In de box van de flat waar hij woonde, deed hij zijn broek naar beneden en zag bloed. Zijn moeder deed de was in een lavet, en om te voorkomen dat zij iets zou zien, heeft klager zijn onderbroek aanvankelijk onder het zand begraven, en de volgende dag weer opgegraven en in een container gegooid. De laatste keer van het misbruik vond kort voor de schoolvakantie plaats, klager vermoedt dat dat de reden was dat het ophield.

Daarna is klager nooit meer naar de [kerk] gegaan. Hij verzon steeds smoesjes om niet meer naar de kerk te hoeven. Hij heeft aangeklaagde ook niet meer gezien.

2.2. Klager werd na de gebeurtenissen in de kerk erg agressief naar klasgenoten en spijbelde veel. Na een incident op school is er op een gegeven moment een gesprek geweest met zijn moeder, zijn broer en de wijkagent. Klager gaf toen aan dat ze boos moesten zijn op 'kapelaan [voornaam]' omdat hij 'met zijn piemel moest spelen.' Klagers moeder zou gezegd hebben: 'oh dat is kapelaan [voornaam] [achternaam].' Hierop werd klager naar zijn kamer gestuurd en heeft hij er nooit meer iets over gehoord.

Klager kon na de lagere school gymnasium gaan doen maar heeft uiteindelijk de Havo gedaan. Hij spijbelde veel maar heeft wel zijn diploma behaald. Klager is daarna in dienst gegaan en werd geselecteerd voor het onderdeel verbindingen. Hij zat daar alleen. Klager kan niet tegen gezag, wat ook één van de redenen was dat hij de officiersopleiding niet is gaan volgen.

Rond 1984 is klager uit dienst gegaan en op straat gaan leven. Hij is op een gegeven moment opgepakt en heeft 6 jaar en 8 maanden in de gevangenis gezeten.

Klager heeft de gebeurtenissen lange tijd weggeloopt en heeft hier nooit echt met iemand over durven praten, het was en is voor hem heel schaamtevol. Het heeft ook lang geduurd voordat hij het aandurfde om zijn verhaal tegenover de klachtencommissie te doen.

Hij heeft één keer iets tegen een ex-partner gezegd, maar die wist niet hoe zij ermee om moest gaan. Hij heeft een muur om zich heen gebouwd en vindt het erg lastig om mensen toe te laten. Ook heeft hij moeite om een lange relatie aan te gaan. Tijdens zijn detentie heeft hij er met een psycholoog over gesproken dat hij door een geestelijke misbruikt was. Het is klager niet gelukt deze psycholoog te achterhalen. Er is posttraumatisch stresssyndroom (PTSS) bij hem gediagnosticeerd. Klager is er de laatste 10 jaar steeds mee bezig. Hij herkent aangeklaagde van de foto's die er over hem te vinden zijn.

2.3. Klager zou het liefst willen dat aangeklaagde voor zijn daden wordt gestraft en zou willen weten 'waarom hij'? Nu dat niet meer kan, hoopt hij erkenning te krijgen voor hetgeen hem als kind is aangedaan en voor het leed dat daaruit is voortgekomen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De hulpbisschop heeft namens de aartsbisschop kardinaal [naam] in zijn reactie vermeld dat aangeklaagde op 24 juli 1955 tot priester werd gewijd en dat hij vanaf [jaar] tot [jaar] een aanstelling had als docent aan het Klein Seminarie in [plaats]. In [jaar] volgde zijn benoeming tot conrector en in [jaar] tot rector. Aangeklaagde komt niet voor op de Naamlijsten 1971-1973 als werkzaam zijnde bij de [parochie]. Uit onderzoek bleken daar destijds [naam] als pastoor, [naam] als kapelaan en [naam] eveneens als kapelaan werkzaam te zijn, van wie alleen de laatste nog in leven is. Aan hem is gevraagd of aangeklaagde inderdaad wel eens assisteerde in de [parochie]. Pater [naam] heeft verklaard dat voor zover hem bekend dat niet het geval is geweest en dat het met één pastoor en twee kapelaans ook niet nodig was.

Hij concludeert dat, hoewel jegens aangeklaagde meerdere klachten van seksueel misbruik bekend zijn, ook in de periode waarin de onderhavige klacht speelt, het minstens een gerede vraag is of aangeklaagde de pleger van het misbruik jegens klager is geweest.

De heer [naam] heeft ter zitting medegedeeld dat het niet valt uit te sluiten dat aangeklaagde het misbruik heeft gepleegd maar dat er twijfel is omdat er voldoende personeel was en ook de aard van het misbruik anders is dan bij de andere bekende klachten. Hij vindt het zeer pijnlijk om te lezen dat er een slachtoffer is van een geestelijke die misbruik heeft gemaakt van het vertrouwen van een kind. Dat misbruik is zeer afkeurenswaardig. Het is dapper van klager dat hij dit op schrift heeft kunnen zetten en zijn verhaal ter zitting heeft verteld.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht en authentiek overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter onvoldoende feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. Hoewel over aangeklaagde meerdere gegronde verklaarde klachten inzake seksueel misbruik bekend zijn, is naar het oordeel van de Klachtencommissie ook na nader onderzoek onvoldoende vast komen te staan dat het aangeklaagde was die klager seksueel heeft misbruikt. Uit de archieven noch uit mondelinge overlevering is af te leiden dat aangeklaagde op zijn minst vier keer betrokken is geweest bij de catechese of de zanglessen in de [parochie]. De verklaring van de broer van klager dat hij op de hoogte is van het seksueel misbruik van zijn broer rond de eerste communie en dat hij van zijn moeder heeft gehoord dat '[voornaam] [achternaam]' bij de catechesatie was, acht de klachtencommissie niet voldoende, te meer niet omdat de wijze van toenadering en de ernst van het tegen klager gepleegde seksueel misbruik beduidend afwijkt van het jegens andere klagers gepleegde misbruik.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor hem de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Aartsbisschop van Utrecht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 oktober 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, W.A.M.C. Mol en zr. J.G.M. Verwijs, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.